

สารบัญ

ควรรู้ก่อนสอบ..... 1

Part 1 มาตรฐานความรู้ทั่วไปในการจัดการเรียนการสอน

ความรู้ทั่วไป..... 6

นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2567-2568..... 6

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566..... 7

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน..... 8

เทคโนโลยีเสมือนจริง (Immersive Technology)..... 10

ศาสตร์พระราชา..... 10

จิตอาสาพระราชทาน..... 16

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) .. 18

หลักการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ..... 23

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-centered)..... 28

จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว 30

7 แนวคิดนักจิตวิทยา..... 30

จิตวิทยาการแนะแนว 35

การพัฒนาผู้เรียน 36

การพัฒนาด้านความสามารถและทักษะ..... 36

การพัฒนาด้านคุณลักษณะ 37

การบริหารจัดการชั้นเรียน 41

ประเภทบรรยากาศในชั้นเรียน..... 41

องค์ประกอบของครูที่มีผลต่อการสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียน 42

การวิจัยทางการศึกษา..... 43

วิจัยในชั้นเรียน 43

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance)	44
หลักการประกันคุณภาพการศึกษา	45
หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา	45
การประเมินผลระดับนานาชาติ (PISA - Program for International Student Assessment).....	46

Part 2 ความรอบรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และแนวทาง การปฏิรูปการศึกษา

บทบัญญัติด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
พุทธศักราช 2560.....	50
หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย	50
หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ.....	50
หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ.....	51
พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.....	52
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	54
การจัดการศึกษา	54
สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	55
ระบบการศึกษา.....	55
แนวการจัดการศึกษา.....	56
การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ	57
เขตพื้นที่การศึกษา	57
มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	58
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	59
คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา.....	59
ตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	62
การบรรจุและแต่งตั้ง	64
วินัยและการรักษาวินัย.....	65

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546.....	68
สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	68
มาตรฐานวิชาชีพ.....	74
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546	
และที่แก้ไขเพิ่มเติม	77
การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ	
(มาตรา 10)	77
การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา	81
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.....	84
คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ	86
การปฏิบัติต่อเด็ก	88
พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562.....	90
พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551	93
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่บังคับใช้ในปัจจุบัน	97
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.....	97
ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.....	98

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ก่อนที่จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 โดยหัวใจสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ **การยึดหลักทางสายกลาง และหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข** เพื่อให้ตัวเองสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา

หลัก 3 ห่วง (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

- 😊 **หลักความพอประมาณ** ความพอดีที่ไม่น้อยไปและไม่มากเกินไป รวมถึงต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- 😊 **หลักความมีเหตุผล** การตัดสินใจที่เกี่ยวกับระดับความพอเพียงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลตลอดจนคำนึงถึงผลที่อาจเกิดจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
- 😊 **หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน** การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2 เงื่อนไข

- 😊 **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่จะนำมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและระมัดระวังในการปฏิบัติ
- 😊 **เงื่อนไขคุณธรรม** ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และรู้จักแบ่งปัน รวมถึงการใช้สติปัญญาในการดำเนิน

จิตอาสาพระราชทาน

“จิตอาสา : เราทำความดีด้วยหัวใจ” การที่ประชาชนทุกหมู่เหล่าสมัครใจช่วยเหลือผู้อื่น หรือทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนใดๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ได้แก่

- 😊 เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ
- 😊 เพื่อการศึกษาของปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค
- 😊 สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น
- 😊 มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 😊 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 😊 เป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

จุดหมาย

- 😊 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 😊 มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา
- 😊 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย รักการออกกำลังกาย
- 😊 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก
- 😊 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยๆ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

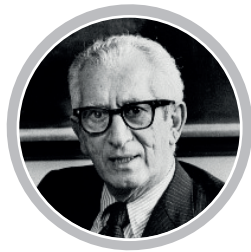
- ▶ ความสามารถในการสื่อสาร
- ▶ ความสามารถในการคิด
- ▶ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ▶ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ▶ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

หลักการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของเบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom)

รายละเอียดสำคัญของเบนจามิน บลูม มีดังนี้

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของ เบนจามิน บลูม และคณะ (Bloom's Taxonomy) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

ระดับพฤติกรรมกรเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของบลูม (ปี 1956)

- 1) Knowledge (การเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความจำ)
- 2) Comprehend (ความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่างๆ)
- 3) Application (ความสามารถในการนำข้อมูลไปใช้)
- 4) Analysis (การวิเคราะห์)
- 5) Synthesis (การสังเคราะห์)
- 6) Evaluation (การประเมินค่า)

ระดับพฤติกรรมกรเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของบลูม ที่ปรับปรุงโดยแอนเดอร์สันและแครทโฮล (ปี 2001)

- 1) Remember (รู้จำ)
- 2) Understand (เข้าใจ)
- 3) Apply (ประยุกต์ใช้)
- 4) Analysis (วิเคราะห์)
- 5) Evaluate (ประเมินค่า)
- 6) Create (สร้างสรรค์)

จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

จิตวิทยา : ศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ

พฤติกรรม : การกระทำที่แสดงออกมาโดยสังเกตได้

7 แนวคิดนักจิตวิทยา

กลุ่มที่ 1 : กลุ่มโครงสร้างจิต (Structuralism)

รูสึก

อารมณ์

จินตนาการ

}

การศึกษาที่
เป็นอันทันสมัย
(ไม่เป็นวิทยาศาสตร์)

ผู้นำกลุ่มความคิดนี้คือ วิลเฮล์ม วุนด์
แนวคิดนี้สนใจศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของ
จิตสำนึกของมนุษย์ โดยมีแนวคิดที่จิตสำนึก
ของมนุษย์ประกอบด้วย ธาตุทางจิต 3 ชนิด
คือ การรูสึก อารมณ์ และจินตนาการ โดยใน
การศึกษาจิตธาตุทั้ง 3 ชนิด จะใช้วิธีพิจารณา
ภายใน

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มหน้าที่ของจิต (Functionalism)

แนวคิดของกลุ่มหน้าที่ทางจิตให้ความสำคัญกับ **วิธีการที่มนุษย์ใช้ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม** นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ให้ความเห็นว่า **จิตเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหา** เป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดที่มนุษย์ใช้ในการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจของนักจิตวิทยาในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับพฤติกรรม

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงตามความมุ่งหวังของสังคม

การประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 😊 การประกันคุณภาพการศึกษภายใน
 - 📍 ปฏิบัติการประเมินด้วยบุคลากรและหน่วยงานในสังกัด
 - 📍 ใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act)
- 😊 การประกันคุณภาพการศึกษภายนอก
 - 📍 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
 - 📍 หน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง

Tip

ข้อสังเกตระหว่างการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

- 😊 **การประกันคุณภาพภายใน** จะเน้นการตรวจสอบและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่างๆ ของปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process)
- 😊 **การประกันคุณภาพภายนอก** จะเน้นการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่างๆ ของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

กระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA

การกำหนดเป้าหมาย มีการกำหนดตัวบ่งชี้กำกับไว้ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการประเมินผล

การปฏิบัติตามแผนตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้

การรวบรวมข้อมูลของผลการดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับประเด็นตัวบ่งชี้ที่สร้างไว้ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

นำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงผลการดำเนินงานในครั้งต่อไป ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

บทบัญญัติด้านการศึกษาตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

หมวด 4 หน้าที่ของประชาชนชาวไทย

มาตรา 50 (4) บุคคลมีหน้าที่ “เข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ”

หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการ

☺ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การศึกษาภาคบังคับ คือ การศึกษาชั้นปีที่ 1-9 (ป.1-ม.3) ของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (มาตรา 4 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ)

"การศึกษาทั้งปวง"
ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้

เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ

สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน

มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว
ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

☺ ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย โดยรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

☺ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมถึงส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

☺ จัดตั้งกองทุนเพื่อ

- 👉 ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์
- 👉 ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 👉 เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

รักษาการ : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัตินี้
บังคับใช้ : วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546

การศึกษาภาคบังคับ (มาตรา 4)

การศึกษาชั้นปีที่ 1-9 ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ

การพัฒนาครูและ
ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (ม.23)

ครู

“สถาบันอุดมศึกษา”
จัดการเรียนการสอนในการผลิตหรือ
พัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

“หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัย”
จัดการเรียนการสอนให้กับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

😊 ในกรณีที่ผู้ใดมิใช่ผู้ปกครองแต่มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน 1 เดือน นับตั้งแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ด้วย (มาตรา 11) หากไม่ปฏิบัติตามหรือแจ้งข้อมูลเท็จต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท (มาตรา 16)

😊 ในกรณีที่มิใช่ผู้ปกครองของเด็กอาศัยอยู่ด้วยก็ไม่ต้องแจ้ง

บทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการเขตพื้นที่
การศึกษา หรือองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น
(มาตรา 5)

ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับ “การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา”

จัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ใน
เกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยการ

> ปิดประกาศ ไร่ที่

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สถานศึกษา

> แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองเด็ก

ทราบก่อนเด็กเข้าเรียนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี

พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บังคับใช้ : 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พ.ร.บ. ทุกฉบับ

เป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“**การศึกษา** หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (ม.4)

การจัดการศึกษา

☺ ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ม.6)

☺ ต้องยึดหลัก

👉 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (ม.8)

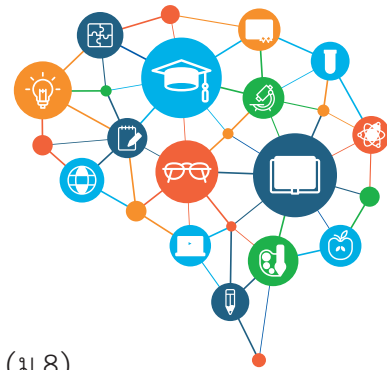
👉 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ม.8)

👉 การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ม.8)

👉 ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (ม.22)

👉 การศึกษาทุกรูปแบบต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (ทำให้เกิด 8 กลุ่มสาระ) (ม.23)

☺ ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ม.54 ใน รธน.60)

สำหรับคนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา/คนพิการ/ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ **ต้องได้**
รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ